

Sioźliašiuw tēmasy – Jazyn nieni kylma sahynyp sanadyjyz?

Topic for conversation – Any plans for summer 2023?

Temat rozmowy – Jakie macie plany na lato 2023?

Gabriël: Inǵir jachšy bolsun! Nie bolasz?

Rüt: Kieč jachšy! Tabu, jachšy. Siźdia nie janhyrach?

G.: Ach, sorma sień. Bašym burulad, ańtiel kiop išliarim bard: ištiań juvgia, juvdiań kiebiťkia, kiebittiań bachčaha d.b.j.

R.: Bu – adamlarymyzyn alajch tirluk ajtyp inďialǵiań mi?

G.: Hali jaz kiełdi, azbar išsińdi... Uzach vacht arasynda juv-uruvum byla kajda da kieťmiadik, sahyš etiabiź bir kyscha čachka tyščary bir nińdi jat kyryjha čyhyp kieťmia.

R.: Kierti, bu jachšy sahyšyjdyr. Čillialiar čahy kiełdi, duńja da kiobiajdi. Ajt maja, kajra, nie jyrach kyryjha kieťmia umsunčujuz bardyr?

G.: Burundan kliadik Urumdahy Rodys otračča barma – ol orunda ošolaj kiorkliudir, ančach bir afta alnyna konšu-muzdan bir korchunčlu chabar ešittik – ošol otračta ullu janhyń / ört bašlanyp kabundu, kiop duńja andan kačty...

R.: Vaj, bach, nie kylynadyr... Jaratuvčumuz koruhajd da jarly-hašlahajd, ančach siźgia dia tynč almahy bir tień kieriakli-dir. Biźdia bir-och jazyn avier kiorkliudir, azbar astry jyly-dyr, kyzuv jočtur.

G.: Ę, alaj. Bunun üčiuń, sanadych ki bu jylny jołčuluhumuz Ęsavtan bašlanyr da Niemičtia tiugianir. Ištyrynabyz bundan sartyn araba byla kieťmia, arrach kielip tiemir jol byla jyrachrach jolha čyharbyz.

R.: O, jachšy, bu kyryjmyzdan astry juvuchtur. Hiem biź kliej-biź Tiurkijaha jemiesia Micrigia kietip barma, ančach aj-tadlar ki anda astry kajnar...

G.: Bu kyryjlarda tynč alma kiertidiań ki chor tiuviul: ullularha da kičiliargia dia tieńǵiźdia juźmia jalhyz-ach kuvanč da jubanč čyhadyr, kum üštiunia kujašta kyzaryp kiuvmia bolaladyr.

R.: Bu barysy kiertidir. Bultyr, ulanlarymyz suvlarny siuvdiu-liar: sahyndych kajyklar jalha alma, aškaklarny kiorkliu

siurdiuliar, suvlarda jaldadylar da čomundular, kujaštan kap-kara “Kušlular” kibik ajlanyp kylyndylar.

G.: Bijaniam ki sieni utruladym da bilińdim ki barlaryjyz tynčlychta da jachšylychta kalyp bolasz. Tanda anuz kie-riak kajn anamny bachčaha kietip elťmia, bah jemišliarni bahynma da ješillikliarni suvaryp tiokmia, oźgia bir niečia boluščuk kylma.

R.: Mień dia bulaj öziu bijańdim, kioriaš nińdi jachšy kijovsiń. Ol fornu jalčyly jołčuluhujuz siźgia bolsun, kioniulliarijiz kieťtiań toldurulsun, sap-sav juvgia kajtyp kiełgiejsiź!

G.: Tabie etiam! Siźgia dia bary jachšylychta kolajly onarhajd! Kal sav!

R.: Bar sień sav, üvdiagiliargia baz bierip kajtar.

G.: Tabu! Siźnińkiliargia dia kajtarylsyn!

Fot. StockSnap, Pixabay.com

Karaim glossary for the conversation – Karaimski słowniczek do rozmowy

adamlarymzynyn *of four men / people / human* | naszych ludzi
afta *week* | tydzień
ajlanyp kylynyp *will change / turn into* | przeobraża się, zamienia się w
ajtma *to say, to tell* | mówić, powiedzieć
alajych *common, usual* | zwykły, powszedni
alyn > alnyna *front; before, ago* | przód; przed
andan *from there* | stamtąd
anda *over there* | tam, w tym miejscu
anuz *still* | jeszcze
ančach *but* | ale, lecz, jednak
ańtiak *as much, so many* | tyle, tak wiele
araba *cart; vehicle, car* | wóz, wózek; samochód
arasy *amid; during a while* | wśród; przez pewien czas
arrach *further to that (side)* | dalej (do tamtej strony)
astry *very* | bardzo
aśkak siurmia *to row, to paddle* | wiosłować
aśkak *oar* | wiosło
avier *air; weather* | powietrze; pogoda
azbar *yard; weather* | podwórko; pogoda
bachča *garden* | ogród
bach *look, watch* | zobacz
bahynma *to look; to look after* | patrzeć; zajmować się
bah *orchard* | sad
bard *to have; is / are* | mieć; jest / są
barlaryjyz *you all (together)* | wszyscy (razem)
barma *to go, to leave* | iść, odchodzić
barysy *everything* | wszystko
baślanma *to begin, to start* | zaczynać się
baśym *my head* | moja głowa
bijańmia *to be glad, pleased* | cieszyć się
bilińmia *to be informed, to learn* | dowiedzieć się
bir-och *however* | jednakże, ale
bir niečia *some; several* | kilka; niektórzy
bir tień *all one, anyway* | wszystko jedno, tak czy owak
bir *one; a* | jeden (-na)
(bir) nińdi *what; some, any* | jaki
biż *we* | my
bolaladyr *can, are able* | mogą, są w stanie
bolasyz *you are doing / being / living* | macie się / życie
bolsun *may, let it be* | niech będzie
boluśluch *assistance, help* | pomoc
bu jyl *this year* | w tym roku
bulaj öziu *same, alike, in the same way* | tak samo
bulyr *last year* | w zeszłym roku
bundan sartyn *from here* | stąd
bunun üčiuń *that's why, therefore* | dlatego
burulma *to turn, to spin* | kręcić się

burunda *in the beginning, first* | na / z początku; przedtem
bu *that, this* | ten/ ta / to
byla *with* | z, ze
chabar *news* | wiadomość, wieść
chor tiuviul *not bad* | nie jest złe
čach *time* | czas, pora
čillia *(summer) vacation* | wakacje
čomunma *to bath; to dive* | wykąpać, kąpać się; zanurkować
čychma *to go / come out; to set out / off; to leave* | wyjść, wyjechać; wyruszyć; opuścić
d.b.j. [da bulaj jyrachrach] *and so on (forth)* | i tak dalej
da / dia *also, too* | także, też
da *and* | i
duńja *people, humans* | ludzie, naród, lud
ë, alaj *yes* | tak, otóż
ëšifmia *to hear; to catch* | usłyszeć; zawiadomić
Gabriël *Gabriel [male name]* | Gabriel [imię męskie]
hali *now, at present* | teraz, obecnie
hiem *and; also* | i; też
ińdialmia *to be called / named* | nazywać się
ińgir *evening* | wieczór
iśšiumia *to get warm* | ocieplić się
iśši *warm* | ciepły
ištyrylma *to collect; to pick; to come together; to prepare* | zbierać; zbierać się; przyjąć razem; przygotować
iš *business, work, job* | praca, sprawa, dzieło
jachšy *well, good, fine* | dobry (-a); dobrze
jalčyly *successful* | pomyślny
jalha alma *to be renting / hiring* | wynajmować
jalhyz-ach *only* | jedynie, tylko
janhyn / ört *fire, conflagration* | pożar
janhyrach *newer; news* | nowszy; nowina, wiadomość
Jaratuvčumuz *our Creator* | nasz Stwórca
jarlyhaślama *to save* | ocalać, zbawić
jat kyryj *foreign country* | obcy kraj, zagranica; cudzoziemski
jazyn *in summer* | latem
jaz *summer (time)* | lato
jemiesia *or, either* | lub, albo
jëmiš *fruit* | owoc
jëšillik *green vegetation; vegetables* | zieleni; warzywa
jochtur *there is not* | nie ma
joľculuch *journey, trip* | podróż
jolha čychma *to get out, to make a journey* | pojechać w podróż, wyruszyć w drogę
jol *road, way; trip, journey* | droga; podróż
juv-uruvu *family* | rodzina
juvuchtur *is near, close* | jest / znajduje się blisko, w pobliżu
juźmia; jaldama *to swim* | pływać
jujly *warm, lukewarm* | ciepłutki, letni
jyrachrach *further* | dalej
jyrach *far away* | daleko; daleki

Warto wiedzieć

Karaimska mowa

kabunma *to grab, to seize; to catch (a fire)* | chwytać, brać; zająć się (ogniem)
kačma *to escape, to flee* | uciekać
kajda da (joch) *nowhere* | nigdzie, donikąd
kajn ana *mother-in-law* | teściowa
kajnar *hot, blazing* | gorący, palący, rozpalony
kajra (< kaj + jary) *where (to / in)* | dokąd, gdzie
kajyk *boat* | łódź
kal sav *see you (lit. stay healthy)* | do widzenia (dosł. bądź / zostań zdrowy)
kap-kara *very dark, black* | bardzo ciemny, czarny
kiebiť *shop, store* | sklep
kieriakli *in need, necessary* | potrzebny
kieriak *need to, must* | musieć
kiertidiań *really* | naprawdę
kierti *right; true* | prawy, prawdziwy; prawda (to)
kieč *night; evening* | noc; wieczór
kielmia *to come, to arrive* | przychodzić, przybyć
kiełmia *to ride, to go out* | jechać, pojechać
kijow *son-in-law* | zięć
kiobiaj *to enlarge (on a larger scale)* | powiększać (się)
kiop *much, many* | dużo, wiele
kioriaś *you see* | widzisz
kiorkliu *beautiful, nice* | ładny, piękny
kiuvmia *to burn* | palić
kičiliar *the smallest ones* | maluchy, najmniejsi (-sze)
ki *that* | że
kliamia *to want, to wish, to desire* | chcieć, pragnąć
konšumuz *our neighbour* | nasz sąsiad
korchunčlu *horrible, terrible* | straszny, okropny
koruma *to protect, to shelter, to guard* | bronić, chronić, strzec
kujaś *sun* | słońce
kum *sand* | piasek
“**Kušlular**” **kibik** *like an African* | jak Afrykanin
kuvanč da jubanč *joy and consolation* | radość i pociecha
kylma *to do, to make* | robić, czynić, wykonywać
kylynadyr *is happening* | wydarzać się, dziać się w tej chwili
kyryj *shore, bank, edge; country* | skraj, brzeg; kraj
kyscha *short, brief* | krótki
kyzuv *heat* | upał, żar
kyzyrma *to get a (sun) tan* | opalić się
maja (< mień) *for / to me* | dla mnie
mi *do / does; is / are; shall* | czy
nie *what; how* | co; jak; jaki
nińdi *what, which* | jaki
ol fornu *then* | wtedy, w tym czasie
ol orun *that place* | to / tamto miejsce
ošolaj *so* | tak, w ten sposób

otrač *isle, island* | wyspa
özgia *other, another* | inny
Rüt *Ruth [female name]* | Ruth [imię żeńskie]
sahynma *to think about* | myśleć o
sahyś etmia *to think, to reckon* | sądzić, myśleć
sahyś *idea, thought* | myśl, idea
sanama *to count, to calculate; to think, to consider* | liczyć; myśleć, uważać (za), sądzić (że)
sieñ *you (sg.)* | ty
siźdia *at yours (pl.); your's* | u was; wasze
siź *you (pl.)* | wy
sorma *to ask, enquire* | (za-) pytać
suvarma *to water* | podlewać
suvlar *waters; aquatic* | woda; wodny
tabie etmia *to thank* | dziękować
tabu *thanks / dzięki*
tanda *tomorrow* | jutro
tiemir jol *railway* | kolej
tieñgiź *sea* | morze
tiokmia *to pour; to spill* | lać; wylewać
tirlik *life* | życie
tiugianir *will end, to finish* | zakończyć się
tyñč *tranquil, quiet; peaceful* | cichy, spokojny; pokojowy
tyñč alma *to have / take a rest* | wypoczywać, odpocząć
tyñčlychta da jachšylychta kalyp bolasyz *stay in peace and prosperity* | pozostać w pokoju i dobrobycie
tyšchary *outside; abroad* | na zewnątrz, na dworze; za granicą
ulanlar *children, kids* | dzieci
ullular *adults, full-grown* | dorośli
ullu *huge, big, large* | wielki, duży
umsunč *hope* | nadzieja
Urumdahy *(located) at / in Greece* | Grecji, w Grecji
utrulama *to meet with* | spotykać się z
uzach *long (time)* | długo [o czasie]
üštiunia *at / on the top* | nad, na
vacht *time, period* | czas, pora, okres
vaj *oh!, oh dear!* | o!, aj!, och!, biada!

Jer-orun adlary – Names of countries – Nazwy krajów

Ésav *Poland; Pole* | Polska; Polak
Kušlu *African; Ethiopian* | Afrykanin; Etiopczyk
Micri *Egypt* | Egipt
Niemič *Germany; German* | Niemcy; Niemiec
Rodys *Rhodes (island)* | (wyspa) Rodos
Tiurkija [Tiurk jeri] *Turkey* | Turcja
Urum *Greece; Greek* | Grecja; Grek

Karajlar čillia vachtynda – Karaims on vacation – Karaimi na wakacjach.
Fot. Archiwum ZKP

Kioniullarijż kieftiañ toldurulsun!

I wish your hearts will be filled with a feeling of joy!

Życzę, by wasze serca były wypełnione uczuciem radości!

kief *solace; delight, enjoyment* | pociecha; rozkosz, zachwyty

kioniuľ *heart; soul* | serce; dusza

toldurma *to be filling up* | napełniać się

Sap-sav juviujużgia kajtchajsyż!

I wish you to return to your home in good health!

Życzę wam wszystkim zdrowego powrotu do domu!

jiuv' *home; house* | dom

kajtma *to return; to be back* | zawracać; wracać

sap-sav *healthy* | cały i zdrowy

Jalčyly joľčuluħujuz siżgia bolsun!

I wish all of you a pleasant journey!

Życzę wszystkim przyjemnej podróży!

Siżgia dia bary jachšylychta kolajly onarhajd!

I wish all of you to succeed easily and happily too!

Życzę wszystkim, aby odnieśli sukces z łatwością i szczęśliwie!

Bar sieñ sav, üvdiagiliargia baz bierip kajtar!

See you, give / turn regards to your family members!

Do zobaczenia, pozdrów członków twojej rodziny!

Siżniñkiliargia dia kajtarylsyn!

Let them (greetings / regards) be turned to all of you as well!

Niech one (pozdrowienia) zostaną skierowane również do was wszystkich!